

**19 Kasım 1992 tarihli 92/100/AET sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Haklarının Kiralanması, Ödünç Verilmesi ve Bağlantılı Haklara Dair Konsey Direktifi
(2006/115 nolu versiyonuyla kodifiye edilmiştir)**

AVRUPA BİRLİĞİ KONSEYİ,

Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu kuran Anlaşma'yı ve özellikle ilgili anlaşmanın 57 (2), 66 ve 100a numaralı maddelerini göz önünde tutarak,

Komisyon teklifini göz önünde tutarak (1),

Avrupa Parlamentosu ile işbirliği içerisinde (2),

Ekonomik ve Sosyal Komite görüşünü göz önünde tutarak (3),

Üye Devletlerin yasaları ve uygulamaları tarafından, telif hakkı eserleri ve ilgili hakların korunması konusunda, kiralama ve ödünç vermeye yönelik sağlanan yasal korumada farklılıklar mevcut olduğundan; bu nevi farklılıklar, iç pazarda başarı kazanılmasını ve uygun işleyişi geciktiren ticaret engellerinin ve rekabet tahrifinin kaynağı olduğundan;

Üye Devletler, yeni ve farklı mevzuat kabul ettiklerinde, yasal korumadaki bu nevi farklılıklar artacağından ya da bu mevzuatı yorumlayan içtihat hukuku farklı bir biçimde geliştiğinden;

Bu sebeple anlaşmanın madde 3 (f)'si uyarınca, iç pazardaki rekabetin tahrif edilmemesini sağlayan bir sistem geliştirmek için, anlaşmanın madde 8a'sında belirlenen iç sınırlar olmaksızın bir alan tanıtma amacına uygun olarak, bu nevi farklılıkların ortadan kaldırılması gerektiğinden;

Telif hakkı eserlerinin kiralanması ve ödünç verilmesi ve ilgili hakların korunması konusu, özellikle eser sahipleri, icracılar, fonogram ve film yapımcıları açısından giderek artan önemli bir rol oynadığından; korsanlık artan bir tehdit haline geldiğinden;

Tespit, çoğaltım, dağıtım, yayın ve kamuya iletim hakkı ile ilgili hakların korunması konusunun yanında, kiralama ve ödünç verme haklarıyla telif hakkı eserlerinin yeterli korunmasının ve ilgili hakların korunması konusunun, benzer şekilde Topluluğun ekonomik ve kültürel gelişimi açısından büyük önem taşıdığı düşünüldüğünden;

Telif hakkı ve ilgili hakların korunmasının, farklı yararlanma biçimleri gibi yeni ekonomik gelişmelere uyum sağlaması gerektiğinden;

Yeni yaratıcı sanat eserlerinin oluşturulma temeli olarak, eser sahiplerine ve icracılara ait yaratıcı sanat çalışmaları yeterli gelir miktarını gerektirdiğinden; özellikle fonogram ve film yapımı için gereken yatırımlar, oldukça yüksek ve riskli olduğundan; bu gelirin korunma olasılığı ve söz konusu yatırımın tazmin edilmesi, sadece ilgili hak sahiplerinin yeterli yasal korunmaları yoluyla etkin bir şekilde garanti edilebileceğinden;

Adı geçen yaratıcı, sanatsal ve girişimcilik gerektiren faaliyetler, büyük ölçüde serbest meslek sahiplerine ait olduğundan; bu nevi faaliyetlerin takip edilmesinin, topluluk içerisinde uyumlaştırılmış yasal koruma sağlayarak kolaylaştırılması gerektiğinden;

Söz konusu faaliyetler hizmetlerin sunulmasında öncelikli rol oynuyorsa, tedariklerinin aynı düzeyde topluluk içerisinde uyumlaştırılmış yasal çerçeve sağlanarak kolaylaştırılması gerektiğinden;

Üye Devletlerin mevzuatlarına, söz konusu devletlerin birçoğunun telif hakkı ve ilgili haklarını içeren yasaların temelini oluşturan uluslararası konvansiyonlara tezat oluşturmayacak şekilde yaklaşılması gerektiğinden;

Kiralama ve ödünç verme hakkı, telif hakkı ile bağlantılı bazı haklar hakkındaki topluluk yasal çerçevesi; Üye Devletlerin belirli hak sahiplerine kiralama ve ödünç verme alanında sağladıkları hakların ve belirli hak sahiplerinin, ilgili hakların korunması alanında tespit, çoğaltım, dağıtım, yayım ve kamuya iletim haklarının belirlenmesinden oluşabilir;

İşbu Direktif amacı kapsamında, kiralama ve ödünç verme haklarının tanımlanması gerektiğinden;

Açıklık sağlamak amacıyla; kamu icrası ya da yayını, gösteri amaçlı sunum ya da reklâm amaçlı kullanım için, bazı sunum biçimlerinin işbu Direktif çerçevesindeki “kiralama ve ödünç verme”den, örneğin fonogram ve film gösterimi (sesli ya da sessiz, sinema eserleri, görsel-işitsel çalışmalar ya da hareketli görüntüler), hariç tutulması gerekli görüldüğünden; işbu Direktif çerçevesindeki ödünç verme, kamuya açık tesisler arasındaki iletimi içermediğinden;

Kamuya açık tesis tarafından gerçekleştirilen ödünç vermenin, meblağı işletme masraflarının karşılanmasını aşmayacak ödemeye neden olduğu durumda, işbu Direktif çerçevesinde doğrudan ya da dolaylı ekonomik ya da ticari yarar sağlanmadığından;

Söz konusu hakkın yönetimini, temsilci meslek birliklerine havale etme olasılığını elinde bulunduran eser sahipleri ve icracılar tarafından vazgeçilmez adil bedel elde edilmesini sağlayan düzenlemeler gerekli olduğundan;

Adil bedel, sözleşme sırasında ya da sözleşmeden sonra herhangi bir zamanda yapılan ödeme ya da ödemeler temel alınarak ödenebileceğinden;

Adil bedel için, fonogram ya da filmle ilgili eser sahiplerinin katkılarının öneminin hesaba katılması gerekli olduğundan;

Kamuya ödünç verme hakkında, belirli düzenlemeler yaparak, en azından eser sahiplerinin haklarının korunması da gerekli olduğundan; ancak, işbu Direktifin madde 5'ine dayanan önlemlerin, topluluk yasasına, özellikle anlaşmanın madde 7'sine uygun olması gerekli olduğundan;

Bölüm II hükümleri, Üye Devletleri madde 2 (5)'inde belirtilen karineyi, bu bölümün kapsadığı münhasır haklar kapsamına almaları konusunda alıkoymadığından; söz konusu karinenin, İcracıların, Fonogram Yapımcılarının ve Yayın Organizasyonlarının Korunmasına İlişkin Uluslararası Anlaşma'ya (buradan itibaren Roma Anlaşması olarak gönderme yapılan) uygunluğu kadar; Bölüm II hükümleri, Üye Devletleri söz konusu maddelerde sağlanan icracıların münhasır hakları hakkında, faydalanma yetkisi anlamında karşı konabilir karine sağlamaktan alıkoymadığından;

Üye Devletler, telif hakkına ilişkin hak sahipleri için, işbu Direktifin madde 8'inde gerekli görülenden daha geniş kapsamlı koruma sağlayabileceklerinden;

Uyumlaştırılmış kiralama ve ödünç verme hakları ile telif hakkına ilişkin haklar alanında uyumlaştırılmış korumanın, Üye Devletler arasındaki ticarete gizli kısıtlama teşkil etmeyecek şekilde ya da Societe Cinedtheque v. FNCF (4) ile bildirilen hükümde tanımlandığı şekilde, medya kullanım kronolojisi kuralına aykırı olarak uygulanmaması gerektiğinden;

İŞBU DİREKTİFİ KABUL ETMİŞTİR:

BÖLÜM I KİRALAMA VE ÖDÜNÇ VERME HAKKI

Madde 1

Uyumlaştırma aracı. 1. Üye Devletler, bu bölüm hükümleri çerçevesinde, madde 5'e tabi olarak, madde 2 (1)'de belirtildiği şekilde, telif hakkı eserlerinin ve nüshalarının ve diğer konuların kiralama ve ödünç verilmesi konusunda yetkilendirme ve yasaklama hakkını sağlarlar.

2. İşbu Direktif amacı kapsamında, "kiralama", kısa bir zaman süreci için, doğrudan ya da dolaylı ekonomik ya da ticari kâr sağlamak amacıyla kullanıma sunma anlamına gelir.

3. İşbu Direktif amacı kapsamında, "ödünç verme", kamuya açık alanlar aracılığıyla gerçekleştirildiğinde, kısa bir zaman süreci için, doğrudan ya da dolaylı ekonomik ve ticari kâr sağlama amacı gütmeksizin kullanıma sunma anlamına gelir.

4. 1. paragrafta göndermede bulunulan haklar, madde 2 (1)'de belirtildiği şekilde, telif hakkı eserlerinin ve nüshalarının ve diğer konuların satışı ya da herhangi bir şekilde dağıtım yoluyla son bulmaz.

Madde 2

Hak sahipleri, kiralama ve ödünç verme hakkı konusu. 1. Kiralama ve ödünç vermeyi yetkilendirme ve yasaklama münhasır hakkı,

- eserin orijinali ve diğer nüshaları hakkında, eser sahibine,

- icra tespiti hakkında, icracı sanatçıya,

- fonogramlar hakkında, fonogram yapımcısına, ve

- film ya da yayınları hakkında, filmin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcıya aittir.

İşbu Direktif amacı kapsamında, "film" terimi, sesli ya da sessiz sinema eserini, görsel-işitsel eseri ya da hareketli görüntüleri ifade eder.

2. İşbu Direktif kapsamında, sinema eserinin ya da görsel-işitsel eserin esas direktörü, eser sahibi ya da eser sahiplerinden biri olarak düşünülür. Üye Devletler, diğerlerinin kitabın eş yazarları olarak değerlendirilmesini sağlayabilirler.

3. İşbu Direktif, binalara ve uygulamalı sanat eserlerine ilişkin kiralama ve ödünç verme haklarını içermez.

4. 1. fıkrada göndermede bulunulan haklar; aktarılabılır, devredilebilir ve akdi lisans vermeye tabi olabilir.

5. 7. fıkraya hâlel getirmeksizin, film yapımı hakkındaki sözleşme, film yapımcısıyla birlikte icracılar tarafından bireysel ya da toplu olarak gerçekleştirildiğinde, bu sözleşmede adı geçen icracının akdi hükümlere tabi olduğu, bunun aksine kiralama hakkını, madde 4 çerçevesinde, aktardığı farz edilir.

6. Üye Devletler, eser sahipleri hakkında 5. fıkrada belirtildiği şekilde, benzer bir karine sağlayabilirler.

7. Üye Devletler, adı geçen sözleşme madde 4 çerçevesinde adil bedel sağlıyorsa, film yapımı hakkında, icracı ya da film yapımcısı arasında sözleşme imzalanmasını sağlayabilir. Üye Devletler, aynı zamanda bölüm II' de belirtilen haklarda gerekli değişiklikleri yaparlar.

Madde 3

Bilgisayar programlarının kiralınması. İşbu Direktif, bilgisayar programlarının yasal kiralınması hakkındaki, 14 Mayıs 1991 tarihli 91/250/AET sayılı Konsey Direktifi'nin madde 4 (c)'sine hâlel getirmez.

Madde 4

Vazgeçilmez adil bedel hakkı. 1. Eser sahibinin ya da icracının fonogram, film ya da kopyasına ilişkin kiralama hakkını fonogram ya da film yapımcısına aktardığı ya da devrettiği durumda, söz konusu eser sahibi ya da icracı, kiralama konusunda adil bedel elde etmek için, bu hakkı elinde tutar.

2. Kiralama konusunda adil bedel elde etme hakkı, eser sahipleri ya da icracıları temsil eden meslek birliklerine havale edilebilir.

3. Adil bedel elde etme hakkının yönetimi, eser sahiplerini ya da icracıları temsil eden meslek birliklerine havale edilebilir.

4. Üye Devletler, söz konusu bedelin kimden talep edilip alınacağı konusu yanında, adil bedel elde etme hakkının meslek birlikleri tarafından yönetiminin uygulama sınırlarını düzenleyebilirler.

Madde 5

Münhasır kamuya ödünç verme hakkı derogasyonu. 1. Üye Devletler, en azından eser sahiplerinin bu nevi ödünç verme için bedel elde etmeleri şartıyla, kamuya ödünç verme hakkında madde 1'de sağlanan münhasır hakkı elden alır. Üye Devletler, kültürel tanıtım amaçlarını göz önünde bulundurarak, söz konusu bedeli belirleme hakkına sahiplerdir.

2. Üye Devletler, fonogramlara, filmlere ve bilgisayar programlarına ilişkin madde 1’de sağlanan münhasır ödünç verme hakkını uygulamadıklarında, en azından eser sahipleri için bir bedel sunarlar.

3. Üye Devletler, bazı kuruluşları, 1. ve 2. fıkralarda göndermede bulunulan bedel ödemesinden muaf tutabilirler.

4. Komisyon, Üye Devletlerle işbirliği içerisinde, 1 Temmuz 1997’den önce, Topluluk kamuya ödünç verme raporu hazırlar. Söz konusu raporu, Avrupa Parlamentosu’na ve Konsey’e gönderirler.

BÖLÜM II TELİF HAKKINA İLİŞKİN HAKLAR

Madde 6

Tespit hakkı. 1. Üye Devletler, icracılara, icralarının tespiti konusunda yetki verme ya da yasaklama münhasır hakkını sağlarlar.

2. Üye Devletler, yayın kuruluşlarına, yayınları kablolu ya da kablosuz olsun, yayınlarının tespiti hakkında yetkilendirme ya da yasaklama münhasır hakkını tanırlar.

3. Kablo yayıncısı, kablo yoluyla sadece yayın kuruluşlarının yayınlarını iletiyorsa, 2. fıkroda sağlanan haktan yararlanmaz.

Madde 7

Çoğaltım hakkı. 1. Üye Devletler,

- icracılara icralarının tespiti konusunda,

- fonogram yapımcılarına fonogramları konusunda,

- filmlerinin orijinaleri ya da kopyalarının ilk tespitleri konusunda, yapımcılara, ve

- madde 6 (2)’de belirtildiği üzere, yayınlarının ilk tespitleri konusunda yayın kuruluşlarına,

doğrudan ya da dolaylı çoğaltıma izin verilmesi ya da bunun yasaklanması münhasır hakkını sağlarlar.

2. 1. fıkroda göndermede bulunulan çoğaltım hakkı, aktarılabilir, devredilebilir ya da akdi lisansların verilmesine tabi olabilir.

Madde 8

Yayın ve kamuya iletim. 1. Üye Devletler, yayın icrası veya tespit sonucu gerçekleştirilen icra haricinde, icracılara kablosuz yayın konusunda yetkilendirme ya da yasaklama ve icralarının kamuya iletimi münhasır hakkını sağlarlar.

2. Üye Devletler, ticari amaçlarla yayınlanan fonogram ya da bu nevi fonogramın çoğaltımı kablosuz yöntemlerle yayın ya da kamuya iletim amacıyla kullanılıyorsa, tek adil bedelin kullanıcı tarafından ödenmesini sağlamak ve söz konusu bedelin ilgili icracılar ve fonogram yapımcıları arasında paylaşılmasını sağlamak için hak sağlarlar. Üye Devletler, icracılar ve fonogram yapımcıları arasında anlaşma olmaması durumunda, söz konusu bedelin onlar arasında paylaşılmasını belirleyen şartları düzenlerler.

3. Üye Devletler, söz konusu iletim kamuya açık alanlarda giriş ücreti karşılığında yapıyorsa, yayın kuruluşlarına yayınlarının kablosuz yöntemlerle çoğaltımı ya da kamuya iletimi münhasır hakkını sağlarlar.

Madde 9

Dağıtım Hakkı. 1. Üye Devletler,

- icralarının tespiti hakkında icracılara,
- fonogramları hakkında fonogram yapımcılarına,
- filmleri ve kopyaları hakkında filmlerin ilk tespitlerini gerçekleştiren film yapımcılarına,
- madde 6 (2)'de belirlendiği üzere, yayınlarının tespiti hakkında, yayın kuruluşlarına satış ya da başka yollarla, buradan itibaren "dağıtım hakkı" olarak göndermede bulunulan söz konusu maddelerin ve kopyalarının kamuya sunumu münhasır hakkını sağlarlar.

2. Dağıtım hakkı, söz konusu maddenin topluluk içerisindeki ilk satışının hak sahibi tarafından ya da kendi rızasıyla gerçekleştirildiği durum haricinde, 1. fıkrada göndermede bulunulan maddeye ilişkin olarak topluluk içerisinde son bulmaz.

3. Dağıtım hakkı, Bölüm I'in belirli hükümlerine, özellikle madde 1 (4)'e hâlel getirmez.

4. Dağıtım hakkı, aktarılabilir, devredilebilir ya da akdi lisansların verilmesine tabi olabilir.

Madde 10

Hakların sınırlandırılması. 1. Üye Devletler,

- a) özel kullanım;
- b) güncel olaylar hakkında rapor verilmesine ilişkin olarak, kısa alıntılarının kullanımı;
- c) bir yayın kuruluşu tarafından kendi tesislerinin olanaklarıyla ve kendi yayınları için gerçekleştirilen geçici tespit;
- d) sadece eğitim ya da bilimsel araştırma amaçlı kullanım,

hakkında, Bölüm II'de göndermede bulunulan haklara sınırlama getirebilirler.

2. Herhangi bir Üye Devlet, 1. fıkrayı göz önünde bulundurmaksızın, edebiyat ve sanat eserlerinin telif haklarının korunmasıyla bağlantılı olarak sağladığı şekilde, icracılara,

fonogram yapımcılarına, yayın kuruluşlarına ve filmlerin ilk tespitlerinin yapımcılarına ilişkin olarak da aynı çeşit sınırlamalar getirebilir. Ancak, zorunlu lisanslar, sadece Roma Anlaşması ile uyumlu olması şartıyla verilebilir.

3. Fıkra 1 (a), çoğaltım ya da özel kullanıma ilişkin bedel hakkındaki mevcut ya da muhtemel mevzuata hanel getirmez.

BÖLÜM III SÜRE

Madde 11

Eser sahiplerinin haklarının süresi. İşbu Direktifte göndermede bulunulan eser sahiplerinin hakları, daha ileri uyuma hanel getirmeksizin, Edebiyat ve Sanat Eserlerinin Korunması Hakkındaki Berne Konvansiyonu ile sağlanan sürenin bitiminden önce sona ermez.

Madde 12

İlgili hakların süresi. İcracılar, fonogram yapımcıları ve yayın kuruluşlarına ilişkin olarak, işbu Direktifte göndermede bulunulan haklar, daha ileri uyuma hanel getirmeksizin, Roma Anlaşması'nda belirtilen ayrı sürelerin bitiminden önce sona ermez. Filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren yapımcılara ilişkin bu Direktifte göndermede bulunulan haklar, tespitin gerçekleştirildiği yılın sonundan itibaren hesaplanan 20 yıllık sürecin bitiminden önce son bulmaz.

BÖLÜM IV ORTAK HÜKÜMLER

Madde 13

Zaman içerisindeki uygulama. 1. İşbu Direktif, 1 Temmuz 1994'de telif hakkı ve ilgili haklar alanında Üye Devletlerin mevzuatlarıyla korunmakta olan ya da bu tarihte işbu Direktif hükümleri çerçevesinde koruma kriterlerini karşılayan adı geçen tüm telif hakkı eserleri, icralar, fonogramlar, yayınlar ve filmlerin ilk tespitleri için geçerlidir.

2. İşbu Direktif, 1 Temmuz 1994'den önce gerçekleştirilen kullanım faaliyetlerine hanel getirmeksizin uygulanır.

3. Üye Devletler, hak sahiplerinin, söz edilen amaç çerçevesinde üçüncü taraflara sunulduğu ya da 1 Temmuz 1994'den önce elde edildiği ispatlanan madde 2 (1)'de göndermede bulunulan maddenin kiralanması ya da ödünç verilmesi konusunda yetki verdiklerinin kabul edildiğini ortaya koyabilirler. Ancak, Üye Devletler, adı geçen maddenin özellikle dijital kayıt olduğu durumda, hak sahiplerinin söz konusu maddenin kiralanması ya da ödünç verilmesi için, yeterli bedel elde etme haklarının olduğunu ortaya koyabilirler.

4. Üye Devletler, madde 2 (2) hükümlerini, 1 Temmuz 1994'den önce meydana getirilen sinema eserlerine ya da görsel-ışitsel eserlere uygulamak zorunda değildirler.

5. Üye Devletler, söz konusu tarihin 1 Temmuz 1997'yi geçmemesi şartıyla, madde 2 (2)'nin uygulanmaya başlanacağı tarihi belirleyebilirler.

6. İşbu Direktif, fıkra 3'e hanel getirmeksizin, 8. ve 9. paragraflara tabi olarak, kabul edildiği tarihten önce sonuçlandırılan sözleşmeleri etkilemez.

7. Üye Devletler, 8. ve 9. fıkra hükümlerine tabi olarak, işbu Direktifin uygulanması sırasında kabul edilen ulusal hükümler çerçevesinde yeni haklar edinen hak sahipleri 1 Temmuz 1994'den önce kullanım konusunda izin verdiklerinde, yeni münhasır hakları aktardıklarını ortaya koyabilir.

8. Üye Devletler, söz konusu tarihin 1 Temmuz 1994'ü geçmemesi şartıyla, madde 4'de göndermede bulunulan vazgeçilmez adil bedel hakkının ortaya çıktığı tarihi belirleyebilirler.

9. 1 Temmuz 1994'den önce imzalanan sözleşmeler hakkında, madde 4'de belirtilen vazgeçilmez adil bedel hakkı, sadece eser sahipleri ya da icracıların veya onları temsil edenlerin 1 Ocak 1997'den önce bu anlamda bir talepte buldukları durumda geçerlidir. Hak sahipleri arasında bedel düzeyine ilişkin anlaşma sağlanamaması durumunda, Üye Devletler adil bedel seviyesini belirleyebilirler.

Madde 14

Telif hakkı ve ilgili haklar arasındaki bağlantı. İşbu Direktif çerçevesinde telif hakkına ilişkin hakların korunması, geçerliliğini kaybetmez ve hiçbir şekilde telif hakkı korumasını etkilemez.

Madde 15

Son hükümler. 1. Üye Devletler, 1 Temmuz 1994'ü geçmemek şartıyla, işbu Direktife uyum sağlamak için gerekli olan yasaları, yönetmelikleri ve idari hükümleri yürürlüğe koyarlar. Komisyonu buna ilişkin olarak derhal bilgilendirirler.

Üye Devletler, bu önlemleri kabul ettiklerinde, işbu Direktife göndermede bulunurlar ya da resmi yayınları sırasında, bu nevi göndermeye yer verirler. Bu nevi göndermede bulunma yöntemleri, Üye Devletler tarafından düzenlenir.

2. Üye Devletler, işbu Direktifin içerdiği alanda kabul ettikleri esas iç hukuk hükümlerini Komisyon'a iletirler.

Madde 16

İşbu Direktif, Üye Devletlere sunulur. Brüksel'de, 19 Kasım 1992'de imzalanmıştır. Konsey adına,

Başkan

E.LEIGH

